

Константи Илдефонс Галчински

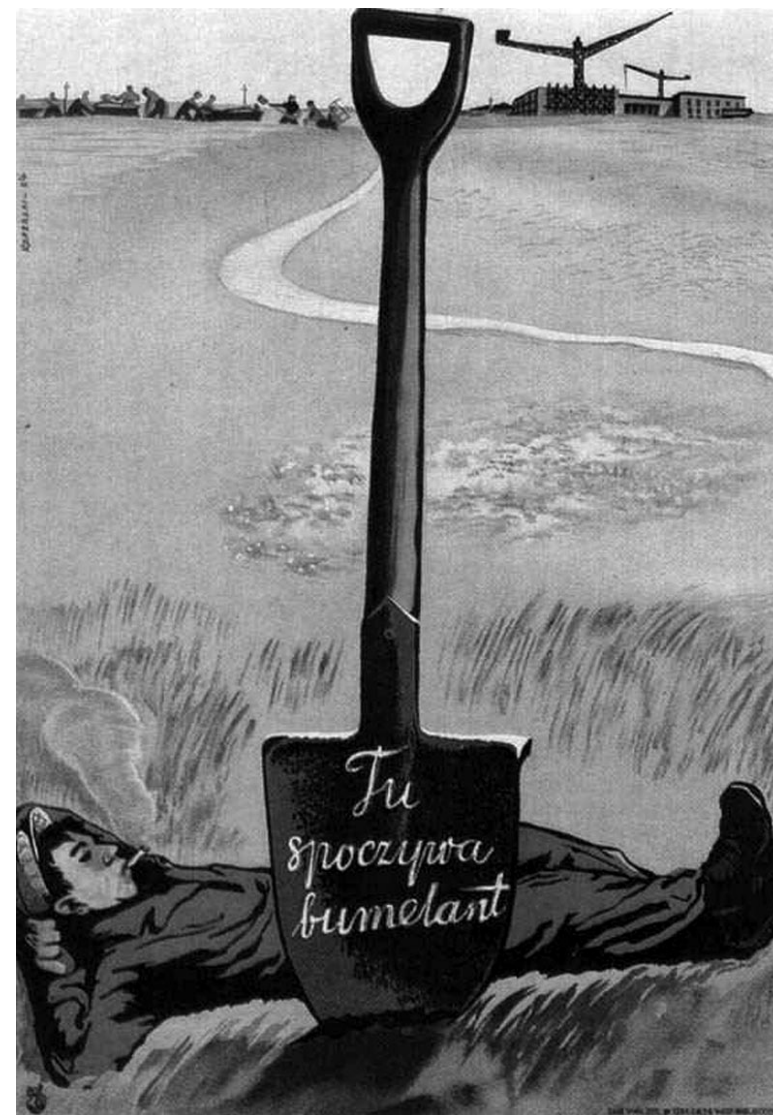
Константи Илдефонс Галчински (1905–1953) – един от най-славните полски поети сатирици; вариавянин, живял и в Москва, Вилно, Берлин, Брюксел, Париж, Шчечин. Дебютира през 1923 г., за кратко се свързва с авангардния кръг „Квадрига“, през междувоенното двадесетилетие се прочува с циничното си отношение към поезията като занаят, носещ сочни хонорари. В резултат сътрудничи и на десни, и на левичарски издания. След Войната, прекарана в съветски и немски плен, предлага перото си в услуга на режима (панегирици за живота и смъртта на Сталин, стихотворни атаки срещу

Милош, който на свой ред го портретира като Делта в „Поробеният разум“). Въпреки идеологическото старание, през 1950 г. А. Важиќ го напада в писателските среди за дребнобуржоазен дух. Съвременниците го помнят още с дипломната му работа във Варшавския университет върху несъществуващия английски поет Морис Гордън Чийтс, с екстравагантния му алкохолизъм, а потомците – с множеството песни по негови текстове, както и със скечовете, обединени под наслов Театър „Зелена гъска“ и излизащи ежеседмично в епохалното списание „Пиекруй“ (над 160 текста в периода 1946–1950).

Балада за треперещите гащи

Чегда мили, чуйте
сега една кратка
сламка баладка.
Живеед един тун – как бих го описал? –
на лице смачкан, и госта кисел,
та този юнак бил собственик, значи,
на двайсет гащи, по моя сметка,
и всички те му трептели обаче,
тоест треперели, от цвемко-петко.
Опитал със бяло –
бельото трептяло,
опитал със беж –
трептеж и трептеж,
опитал със роз –
все тоз тормоз,
променял, заменял модели, десени,
но хич не преставало пусто тресене,
опитал на шарки, опитал със друс –
но долните гащи – друс-друс, та друс-друс,
опитал с памук, и опитал с жарсе –
бельото му все се тресе и тресе,
га, гащите – долни! – треперели здраво
отгоре-надолу, отгясно-наляво,
и в разрез с бон-тона
трептял панталона,
и гузно се мяткали, гаже подскачали
в такта на гащите подлите крачоли.
И моя тогава
изпаднал във криза,
изпаднал във криза
и спрял да излиза.
Че неудобно някак си, схващате,
да ти треперят пред всички гащите.
Уж първо те гледат, възпитани, тихи,
а после – и хахо, а после – и хихи,
където да влезе – споглеждане, шепоти,
въртене, покашляне, и кикот във шепите.
И тук се взела
някоя леля,
вряла-кипяла,

та тая ето какво казала:
 Леле-е-е!
 За едните долни гащи
 да изпадаш в стрес!
 Не е толкова студено – ходи без!
 Лелина гушка!
 Това да ти е страшната болка!
 Тури си някоя камизолка,
 прикрий се отзад с една финтифлюшка,
 тук-там гарнирай с биенца, дантели –
 и си готов, леле!
 Ха, пък си изскуби и мустака,
 бездруго си малко и така-и вака.
 Лелиното така и направило,
 но – неприятно,
 че положението не се поправило,
 ами обратно,
 защото:
 гащите в шкафа, макар и покрусени,
 не се отказвали от якото друсане,
 тъй че дотука не свършвал гафа,
 понеже гащите тресели шкафа,
 а като следствие, трябва да знаете,
 почнали да се друсат и стаите,
 хлопал тавана,
 израел пога
 и всички гжаджи – последна мода,
 скачала новата мебелировка
 alias – цялата обстановка.
 Но хайде вече да спрем дотука
 и да си извадим следната поука:
 Когато повече вятърът на историята,
 крилатият човек във въздуха се вдига
 и треперят гащите на всяка шушумига.

„Тук почива търтеят“. Плакат на Йежи Коперски, 1954 г.
 Полската дума „bumentant“ става събирателна за всички безотговорни
 елементи, спъващи социалистическото строителство.